

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ**

**Ομιλία της Υπουργού Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας
Δρος Αθηνάς Μιχαηλίδου
στο μνημόσυνο των ηρώων Επτακώμης στον Άγιο Θωμά
Κυριακή, 23 Αυγούστου 2026**

Με αίσθημα εθνικού χρέους και βαθύτατο σεβασμό, αποτινύουμε σήμερα τον οφειλόμενο φόρο τιμής στα άξια τέκνα της ηρωικής κοινότητας Επτακώμης. Στα παλικάρια που κατέθεσαν ως υπέρτατη θυσία το πολυτιμότερο αγαθό, την ίδια τους τη ζωή, προασπιζόμενοι την εδαφική ακεραιότητα, την ελευθερία και την αξιοπρέπεια της Κύπρου μας, τόσο σε καιρό πολέμου όσο και σε καιρό ειρήνης.

Η παρουσία μου σήμερα εδώ, εκπροσωπώντας τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, κύριο Νίκο Χριστοδουλίδη, συνιστά ελάχιστο δείγμα της οφειλόμενης υποχρέωσής μας. Τονίζει την ευγνωμοσύνη της Πολιτείας και ολόκληρου του κυπριακού λαού απέναντι στην πολυσήμαντη, ιστορική προσφορά της κοινότητάς σας. Οι άνθρωποι της Επτακώμης, γαλουχημένοι με τις πανανθρώπινες αξίες της φιλοπατρίας και της αγωνιστικότητας, δήλωσαν διαχρονικά παρόντες και παρούσες σε κάθε προσκλητήριο της πατρίδας.

Όλοι εσείς, οι διαδοχικές γενεές της Επτακώμης, βιώσατε και συνεχίζετε να κουβαλάτε το βαρύ τίμημα της τουρκικής εισβολής και της συνεχιζόμενης κατοχής. Με την έναρξη της τουρκικής εισβολής, το μαύρο καλοκαίρι του 1974, η κοινότητα βρέθηκε στην πρώτη γραμμή της αντίστασης και της μαρτυρικής δοκιμασίας. Η αποφράδα ημέρα της 15ης Αυγούστου, κατά τη διάρκεια της δεύτερης φάσης της τουρκικής εισβολής, σημάδεψε ανεξίτηλα την ιστορία του χωριού, καθώς η Επτακώμη έπεσε στα χέρια των δυνάμεων κατοχής.

Πολλοί από τους κατοίκους επέλεξαν να παραμείνουν εγκλωβισμένοι, αρνούμενοι σθεναρά να εγκαταλείψουν τη γη των προγόνων τους. Έκτοτε, βίωσαν καθημερινά τον τρόπο, τις στερήσεις και έναν συστηματικό διωγμό, κρατώντας ωστόσο άσβεστη την παρουσία του ελληνισμού στην περιοχή.

Σήμερα, με βαθιά συγκίνηση και εθνική υπερηφάνεια, μνημονεύουμε τους ήρωες της κοινότητας που οδηγήθηκαν στην υπέρτατη θυσία. Τιμούμε τους πεσόντες, τους

δολοφονηθέντες και τους εκτελεσθέντες, οι οποίοι υπερασπίστηκαν με αυταπάρνηση τα ιερά χώματα της πατρίδας μας.

Μνημονεύουμε τον Μάρκο Μάρκου, ο οποίος, υπηρετώντας στο 286 Μηχανοκίνητο Τάγμα Πεζικού, έπεσε μαχόμενος κατά την πρώτη φάση της εισβολής, από τα πυρά της τουρκικής αεροπορίας στο χωριό Κοντεμένος. Τιμούμε τον Ανδρέα Αυξεντίου, ο οποίος σκοτώθηκε μαζί με τους συμπολεμιστές του κατά τη δεύτερη φάση της εισβολής, προασπιζόμενος την περιοχή του λιμανιού της Αμμοχώστου.

Κλίνουμε ευλαβικά το γόνυ στη μνήμη του Διάκονου Βασίλη Ηλία Γιάννακα, του Δημήτρη Σπύρου, του φοιτητή Μιχάλη Σιαλούνα και του Δημήτρη Χαραλάμπους. Οι τέσσερεις ήρωες συνελήφθησαν και μεταφέρθηκαν από τα κατοχικά στρατεύματα σε άγνωστη περιοχή, παραμένοντας για αρκετά χρόνια στον μακρύ κατάλογο των αγνοουμένων, μέχρι την ανεύρεση και ταυτοποίηση των οστών τους.

Μαζί τους μνημονεύουμε τον Αδάμο Σεργίου, τον Γεώργιο Κασιούρη, τον Γιάννη Γερολέμου, τον Κυριάκο Πιέρου, τον Λεόντιο Χριστοφή και τον Χαράλαμπο Μιχαήλ. Οι έξι συγχωριανοί, ενώ κρατούνταν υπό φρούρηση σε οικία στην Επτακώμη, απομακρύνθηκαν βίαια από την κοινότητα και εκτελέστηκαν εν ψυχρώ, φέροντας όλοι τραύμα από σφαίρα στο κεφάλι, όπως κατέδειξε ο μετέπειτα εντοπισμός τους σε ομαδικό τάφο.

Μνημονεύουμε, επίσης, την Αναστασία Άσπρου και τη Μαρρικού Χριστοφή, οι οποίες κατά τη διάρκεια της δεύτερης εισβολής βρίσκονταν στα σπίτια των παιδιών τους στην Αμμόχωστο και τη Μηλιά. Κάτω από αδιευκρίνιστες συνθήκες εξαφανίστηκαν από τους τόπους διαμονής τους. Τα οστά τους εντοπίστηκαν πολλά χρόνια αργότερα.

Τιμούμε τη μνήμη του Χαράλαμπου Δημητρίου, ανάπηρου του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ο οποίος παρέμεινε εγκλωβισμένος και δολοφονήθηκε άνανδρα από τους Τούρκους το 1976.

Μνημονεύουμε τον μαθητή Πανίκο Δημητρίου, ο οποίος έχασε τη ζωή του όταν καταπλακώθηκε από βρετανικό άρμα έξω από τη Βάση Ακρωτηρίου, κατά τη διάρκεια μαθητικής διαδήλωσης.

Τιμούμε τους εγκλωβισμένους μας που ξεριζώθηκαν βίαια από τις εστίες τους, το 1976.

Αποτίνουμε ελάχιστο φόρο τιμής και ευγνωμοσύνης στον Νικόλα, τη Φλωρεντία, τον Χρήστο, τον Αντώνη, τον Μιχάλη, τον Κωνσταντή και τον Πιερή, που διαφύλαξαν και διέσωσαν με τη ζωή τους το Ιερό Ευαγγέλιο της Επτακώμης, κρατώντας άσβεστη την ιστορική ταυτότητα και τα κειμήλια του χωριού.

Δεόμαστε με ευλάβεια και ελπίδα για τη διακρίβωση της τύχης των αγνοουμένων Επτακωμιτών: του Λούκα Κυριάκου, του Αντώνη Κόνη, του Γιάννου Λάμπρου και του Ανδρέα Κωνσταντίνου.

Εξίσου τιμούμε τα ηρωικά τέκνα της κοινότητας που έπεσαν πιστά στο καθήκον: τον αγροφύλακα Σπύρο Λοΐζου, που έχασε τη ζωή του σε εντεταλμένη αποστολή το 1964 και τον Αδάμο Αδάμου, ο οποίος, θέτοντας υπεράνω της ζωής του την επιτέλεση του καθήκοντος που ανέλαβε για την προάσπιση της κοινωνικής συνοχής και του δημοσίου συμφέροντος, θυσιάστηκε στην τραγωδία στο Μαρί.

Συμπατριώτισσες, Συμπατριώτες,

Το σημερινό σεπτό μνημόσυνο ανανεώνει την υπόσχεσή μας για την εκπλήρωση του εθνικού μας χρέους. Η καρτερία και η αξιοπρέπεια με την οποία φέρετε, επί δεκαετίες, το δυσβάσταχτο φορτίο της προσφυγιάς και της αδιευκρίνιστης τύχης των αγνοουμένων σας, συνιστούν την άσβεστη φλόγα που κρατά ζωντανό τον πόθο της επιστροφής στην κατεχόμενη γη μας.

Μετατρέψατε τον βαθύ πόνο της αδικίας σε ακλόνητη θέληση και ψυχική δύναμη, η οποία ενισχύει τον ανένδοτο αγώνα του λαού μας για την πλήρη αποκατάσταση της δικαιοσύνης και της διεθνούς νομιμότητας στον τόπο μας. Το Ιερό Ευαγγέλιο της Επτακώμης, το οποίο διασώθηκε χάρη στην απaráμιλλη αυτοθυσία των ανθρώπων της, δεν αποτελεί απλώς ένα ιστορικό κειμήλιο. Είναι ένα ζωντανό οχυρό της ορθόδοξης πίστης και της εθνικής μας ταυτότητας, μια αδιάψευστη μαρτυρία της πνευματικής μας συνέχειας και της άρρηκτης σύνδεσής μας με τις πατρικές εστίες.

Μαζί με κάθε όνομα που αναγράφεται στο μνημείο πεσόντων και αγνοουμένων Επτακώμης, που θα αποκαλύψουμε σήμερα, μας υπενθυμίζουν το χρέος μας να φανούμε αντάξιοι της θυσίας και της πορείας που ακολούθησαν οι ήρωες της κοινότητας, παραμένοντας προσηλωμένοι στο όραμα για μια ελεύθερη και ευημερούσα πατρίδα.

Αυτό το όραμα θέτουμε ως τη δική μας πυξίδα. Η μικρή μας πατρίδα συνιστά σήμερα έναν διεθνώς αναγνωρισμένο πυλώνα σταθερότητας και ασφάλειας στην πολυτάραχη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Έχει εξελιχθεί σε έναν αξιόπιστο και δημιουργικό εταίρο, γεγονός που αποδείχθηκε έμπρακτα και με απόλυτη επιτυχία κατά την πρόσφατη Κυπριακή Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η χώρα μας πρωτοστάτησε σε κρίσιμους τομείς της ευρωπαϊκής ατζέντας, όπως η στρατηγική αυτονομία, η ασφάλεια, το εμπόριο, η ενέργεια και η πολιτική προστασία.

Στο ίδιο πλαίσιο, οι άοκνες προσπάθειές μας για την επίλυση του κυπριακού ζητήματος βασίζονται σε ένα διευρυμένο, ισχυρό δίκτυο διεθνών συμμαχιών, με κύριο μοχλό την ενεργή θεσμική στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη συνδρομή της διεθνούς κοινότητας.

Η πολυεπίπεδη εξωτερική μας πολιτική έχει θέσει σε εφαρμογή μια συγκροτημένη και δυναμική πρωτοβουλία προς αυτή την κατεύθυνση.

Όπως έχει τονίσει επανειλημμένα ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης, η πλευρά μας διαθέτει την ειλικρινή πολιτική βούληση να προσέλθει άμεσα στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Είμαστε έτοιμοι να εργαστούμε στη βάση μιας κατάλληλα προετοιμασμένης προσπάθειας και να προχωρήσουμε στον διάλογο με αποκλειστικό στόχο τη συνολική διευθέτηση του κυπριακού προβλήματος.

Ύψιστη και αδιαπραγμάτευτη προτεραιότητά μας παραμένει η εξεύρεση μιας λύσης εντός του συμφωνημένου πλαισίου, η οποία θα εδράζεται απαρέγκλιτα στις αρχές της διεθνούς νομιμότητας, στο ευρωπαϊκό κεκτημένο και στα δεσμευτικά ψηφίσματα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Αμετάθετος στόχος μας είναι η επίτευξη μιας βιώσιμης και λειτουργικής λύσης, η οποία θα απαλλάξει οριστικά την πατρίδα μας από το αναχρονιστικό καθεστώς των εγγυήσεων, τα μονομερή επεμβατικά δικαιώματα και τα ξένα στρατεύματα κατοχής. Μιας λύσης που θα διασφαλίζει σε όλους τους νόμιμους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας τη δυνατότητα να συνυπάρχουν, να δημιουργούν και να ευημερούν σε ένα περιβάλλον πλήρους ασφάλειας, προόδου και ειρήνης.

Ευρισκόμενη σήμερα ανάμεσα σε όλους εσάς, τις τόσες γενεές με καταγωγή από την Επτακώμη, που δοκιμάξετε από τον πόνο που προκαλεί η ανοικτή πληγή των αγνοουμένων μας, θέλω να τονίσω ότι συμμεριζόμαστε απόλυτα το δράμα σας. Αυτό το συνεχιζόμενο, ειδεχθές έγκλημα αποτελεί μία από τις τραγικότερες πτυχές της σύγχρονης ιστορίας του νησιού μας. Καθώς το πέρασμα του χρόνου εντείνει την αγωνία, η παράταση της αβεβαιότητας συνιστά για τους συγγενείς μια βαθιά απάνθρωπη μεταχείριση. Γι' αυτό και θέλω να υπογραμμίσω, ότι η διακρίβωση της τύχης και του τελευταίου αγνοουμένου μας αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα για την Κυβέρνησή μας.

Η συγκροτημένη νομική και διπλωματική μας κινητοποίηση, σε πλήρη συντονισμό με την απaráμιλλη αγωνιστικότητα και επιμονή των οικογενειών, έχει οδηγήσει μέχρι στιγμής στην εκταφή και ταυτοποίηση μέρους των 1.619 αγνοουμένων μας. Παρά τις τεράστιες δυσκολίες που προκαλεί η πάροδος του χρόνου και η συστηματική άρνηση της τουρκικής

πλευράς να συνεργαστεί, οι προσπάθειές μας δεν θα καμφθούν. Αντίθετα, θα εντείνονται καθημερινά. Απαιτούμε τεκμηριωμένες απαντήσεις για κάθε περίπτωση ξεχωριστά, ως ελάχιστο χρέος προς τις οικογένειές τους.

Η Κυπριακή Δημοκρατία θα συνεχίσει να αξιώνει από τη διεθνή και την ευρωπαϊκή κοινότητα την άσκηση ουσιαστικών πιέσεων προς την κατοχική δύναμη, ώστε να τερματιστεί αυτή η ανθρωπιστική τραγωδία στη βάση αδιαμφισβήτητων στοιχείων.

Συμπατριώτισσες, Συμπατριώτες,

Τα παλικάρια της Επτακώμης, ανταποκρινόμενα με απaráμιλλη αυταπάρνηση σε κάθε κάλεσμα της πατρίδας, έγραψαν με ανεξίτηλα γράμματα το δικό τους, λαμπρό κεφάλαιο στην εθνική μας ιστορία. Από σήμερα, τα ονόματά τους, βαθιά χαραγμένα στο μνημείο, εδώ στον Άγιο Θωμά, θα υπενθυμίζουν το μέγεθος της θυσίας και της ανιδιοτελούς προσφοράς τους. Την ίδια στιγμή, το μνημείο ως φόρος τιμής, θα συνιστά τον άσβεστο φάρο εθνικής αξιοπρέπειας και ιστορικής μνήμης, υπογραμμίζοντας το χρέος μας απέναντι στην ελευθερία της πατρίδας μας.

Με οδηγό το δικό τους παράδειγμα, οφείλουμε να βαδίσουμε με αρραγή ενότητα και ομοψυχία, έτσι ώστε η χώρα μας να συνεχίσει να εξελίσσεται ως ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος. Ένα κράτος που εδραιώνει και αναβαθμίζει διαρκώς τον στρατηγικό και δημιουργικό του ρόλο, τόσο στον πυρήνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

Αυτή είναι η ελάχιστη οφειλή και η ύψιστη τιμή απέναντι στα παλικάρια που μνημονεύουμε σήμερα, αλλά και απέναντι στη θυσία κάθε ήρωα της πατρίδας μας.